

Лупай А.С.

студентка;

Чернецька О.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Навчально-науковий інститут права
Державного податкового університету*

ТЕНДЕНЦІ ГЕНЕЗИСУ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННИХ ВІДНОСИН

Сучасний етап розвитку світового соціально-економічного процесу характеризується інтенсифікацією міжнародних відносин, поглибленням відносин і співробітництва між країнами у фінансовій, соціальній, науково-технічній, культурній та інших соціальних сферах.

Формування єдиного світового економічного простору надає якісно нові можливості для розвитку прикордонних територій через реалізацію програмних документів, використання відповідних фінансових інструментів та реалізацію стратегії транскордонного співробітництва, що дозволить визначити пріоритети та вирішити спільні проблеми для досягнення довгострокових цілей взаємної вигоди [2, с. 31].

Транскордонне співробітництво (cross-border cooperation) – розуміється дво-, три- або багатостороннє співробітництво між місцевими та регіональними органами влади (напівгромадські і приватні суб'єкти також можуть бути включені у цей контекст), що здійснюється у географічно суміжних територіях. Це стосується і територій, відокремлених морем [5, с. 13].

Міжнародне приватне право може бути кодифіковане на міжнародному та національному рівнях. Перша спроба систематизувати МПГПП на міжнародному рівні відбулася в XIX столітті зі створенням Гаазької конференції з міжнародного приватного права в 1893 році. Сьогодні Гаазька конференція є унікальною серед міжнародних організацій, оскільки є єдиною міжурядовою організацією, яка має так званий «законодавчий» мандат. Однак його «закони» приймаються у формі багатосторонніх договорів або конвенцій, основна мета яких полягає не в полегшенні відносин між державами, а в полегшенні життя

суб'єктів приватного та комерційного права у транскордонних відносинах і угодах [3, с. 14].

Оріано Оточан зазначив, що, окрім Гаазької конференції, Рамкова конвенція є першим публічно-правовим документом у сфері транскордонного співробітництва в Європі, зазначається, що до прийняття Рамкової конвенції «транскордонне співробітництво на регіональному та місцевому рівні в країнах Євросоюзу було засновано на нормах приватного права» [1].

Правове регулювання транскордонного співробітництва характеризується регулюванням як на міжнародному, так і на національному рівнях. У пункті 11 Пояснювальних записок до Рамкової конвенції зазначено, що Конвенцію не слід розглядати як єдиний правовий акт, що регулює всі питання транскордонного співробітництва, тому Конвенція часто посилається на національне законодавство [4, с. 133].

Транскордонне співробітництво між Україною та її сусідами базується на Рамковій конвенції 1980 року, учасниками якої є всі сусідні країни України (крім Республіки Білорусь). Угода про асоціацію Україна-ЄС 2014 року, хоча й двостороння за формою, насправді має універсальне значення для міжнародно-правового врегулювання транскордонного співробітництва між Україною та сусідніми з ЄС державами (Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією). Практика України у питаннях транскордонного співробітництва із сусідніми державами базується на підставі багатосторонніх і двосторонніх міжнародних договорів. Прикладом багатостороннього міжнародного договору є Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат від 22.05.2003 р. В основі транскордонного співробітництва територіальних громад або влад України з територіальними громадами або владами сусідніх держав лежать двосторонні договори України і відповідної сусідньої держави про добросусідські відносини, які містять норми загального характеру про транскордонне співробітництво [4, с. 162].

Розглядаючи Європейську рамкову конвенцію, варто зазначити, що вона зосереджена на регіональному, міському та сільському розвитку, охороні навколишнього середовища, удосконаленні інфраструктур і обслуговування населення, а також взаємодопомозі у випадках стихійного лиха. До того ж, вона забезпечує розширення співробітництва і таким чином сприяє економічному та соціальному прогресу прикордонних регіонів і солідарності, яка об'єднує європейські народи. На мою думку, враховуючи стратегії розвитку сусідніх регіонів, Рамкова конвенція хоча і

потребує певного вдосконалення на даний час, проте дійсно являє собою гідний першопочатковий документ у сфері транскордонного співробітництва в Європі, про це свідчить навіть те, що переважна більшість статей Закону України «Про транскордонне співробітництво» імплементують норми саме Рамкової конвенції 1980 року.

Підсумовуючи особливості міжнародного приватного права на етапі розвитку транскордонних відносин, можна зазначити, що міжнародне приватне право розширює можливості транскордонного співробітництва. І Хоча ці відносини не є ідеальними, з роками вони набули необхідної гнучкості для вироблення загального підходу до регулювання приватноправових відносин, який у майбутньому може стати ефективною альтернативою традиційній кодифікації у формі конвенцій, зважаючи на проблеми, пов'язані зі складним процесом ратифікації.

Список використаних джерел:

1. Бабанська О.В. Механізм функціонування транскордонного співробітництва в Європі: етапи формування та принципи реалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Ужгород, 2016. Випуск 7. Ч. 1. С. 9–13.
2. Копилук О.І., Куцаб П. Особливості формування і реалізації стратегії розвитку транскордонного співробітництва. *Регіональна економіка*. 2019. Випуск 1. С. 30–31.
3. Матіяш О. Нові підходи гаазької конференції до систематизації норм міжнародного приватного права. *Підприємництво, господарство і право. Серія : Цивільне право і процес*. 2019. Випуск 1. С. 14–20.
4. Мірзоев Р. Ш. огли. Міжнародно-правове регулювання транскордонного співробітництва (на прикладі України) : дис. д-ра філософії. Харків, 2020. 228 с.
5. Мікула Н.А., Толкованов В.В. Транскордонне співробітництво : навч. посіб. Київ, 2011. 259 с.